

Afgiftekantoor Gent X
Erkenningsnummer P303157
Toelating gesloten verpakking
Gent X – Erknr. BC 6365

BELGIË
PB
GENT X
3/2207

de Boskrant, onmisbaar voor elke bosliefhebber

DE BOSKRANT

VU: BART MUYS – Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode (Melle)
tel. 09-264 90 50 – fax 09-264 90 92 – info@vbv.be

verschijnt 5 x per jaar: feb-april-juni-sept-dec
39ste jaargang nr. 3

2009
juni

REDACTIE

Bert De Somviele, Lotte Van Nevel, Griet Beckers, Vanessa Debruyne, Eliza Romeijn-Peeters, Marlies Vanlerberghe, Lore Provoost, Emma Denorme, Lotte Meuleman, Wilfried Emmerechts, Liselot Ledene, Rollin Verlinde, Katrijn Gijssels

ARTIKELS EN BERICHTEN

Heeft u een idee voor een artikel? Of heeft u iets geschreven dat voor de Boskrant interessant kan zijn? Dan mag u dat mailen naar vanessa.debruyne@vbv.be of opsturen naar Geraardsbergsesteenweg 267 in 9090 Gontrode. Uw voorstel zal voor publicatie aan de redactieraad worden voorgelegd.

BIJDRAGE

Lidgeld + Boskrant: € 15,00
Lidgeld + Boskrant + Bosrevue: € 25,00
Lidgeld student (Boskrant): € 10,00
Lidgeld student (Boskrant + Bosrevue): € 18,00
Te storten op rekening 448-3605351-56 met vermelding 'Lidgeld vbv 2009'

ADVERTENTIE TARIEVEN

Wilt u een advertentie plaatsen in de Boskrant en daarmee een boodschap sturen naar alle enthousiaste bosliefhebbers in Vlaanderen? Dat kan al vanaf 100 euro voor een kwartpagina en 400 euro voor een volledige pagina. En voor 200 tot 800 euro, kunt u zelfs 5 keer per jaar in onze Boskrant adverteren. Meer info: vanessa.debruyne@vbv.be

VORMGEVING

Magelaan, Gent

DRUKWERK

Druk in de Weer, Gent
Gedrukt op chloorvrij gebleekt kringlooppapier

FOTO VOORPAGINA

© www.vildaphoto.net

OPENINGSUREN VBV-SECRETARIAAT

Van maandag t.e.m. vrijdag
doorlopend van 9 tot 16 uur.

Inhoud

1	EDITO
	Fietsen, Filmen en Feesten met Frank
2	VAN BOOM TOT EVENAAR
4	ROLLIN'S TOONTJE
	Tele of groothoek?
5	WEEK VAN HET BOS 2009
	Zaad met pit!
6	BOSACTUA
	Over de Bosereprijs, 10 jaar CO2-bossen en het klooster van Opgrimbie
11	DE BOOMHUT
	Zelf tenenverf maken
12	VBV-ACTIEF
	We doen mee met de Gentse Feesten!
15	WANDELEN EN FIETSEN
	Fiets mee naar het Witte Kinderwandelbos!
19	HET BOSJARGON ONDER DE LOEP
	Wat is een ent?
20	MERKWAARDIGE BOMEN
	Het verhaal van de duizendjarige Lummense eik
22	PROJECT IN DE KIJKER
	Go4Nature: hoe ga je ecologisch op kamp?
26	PRAATSTOEL
	Een gesprek met twee bouseigenaars
31	BOS/KLIJMAAT/GEZONDHEID
	Bebossen tegen overstroming

De door u meegedeelde en op het verzendetiket afgedrukte persoonsgegevens, werden opgeslagen in een bestand dat beheerd wordt door onze vereniging. Ze worden uitsluitend gebruikt voor verzending van onze tijdschriften, documentatie en informatie m.b.t. onze vereniging. U heeft recht op inzage van uw persoonlijke gegevens en kunt hiervan altijd verbetering vragen. Bij het openbaar register kan altijd aanvullende informatie worden bekomen. Wet van 8/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Ledentijdschrift van 'Vereniging voor Bos in Vlaanderen' vzw
Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode
tel. 09-264 90 50 ▲ fax 09-264 90 92
info@vbv.be ▲ www.vbv.be ▲ ISSN 0773 137 X

FIETSEN, FILMEN EN FEESTEN MET FRANK

De nieuwe Boskrant is in uw bus gevallen en opnieuw schotelen we u een lekker brokje zomers bosnieuws voor. Ik hoop dat u ervan smult.

Wat hebben we deze keer zoal voor u in petto? U merkt het al aan de nogal 'Suske & Wiske-achtige' titel bij dit stukje: een goed gevulde en gevarieerde Boskrant. Die voerspelt meteen ook een zomer vol VBV-actie!

Zo is dankzij VBV de Witte Kinderwandelbos-**fiets**lus recent een feit geworden. U krijgt in deze Boskrant de primeur voorgeschoteld. Langs veilige trage wegen kan u met de fiets een prachtig gebied tussen Mechelen en Vilvoorde verkennen. Je wordt er verrast door boeiende natuurgebieden, fraaie landschappen en indrukwekkend erfgoed. Met deze nieuwe fietskaart leert u ook alles over de belangrijke symboolwaarde van het Witte Kinderwandelbos, dat volledig in het teken van de kinderen staat.

VBV '**filmt**-in-het-bos' deze zomer, en ditmaal dubbel en dik! Vijf locaties liggen reeds vast, maar daar blijft het niet bij: onze 'filmcrew' wil immers ook bij u de wondere wereld van de Film in het Bos komen tonen. Dus als je weet hebt van een ideaal bosplekje voor een filmvoorstelling op een warme zomeravond, geef ons dan zeker een seintje.

Deze zomer **feesten** we er ook op los: VBV doet mee aan de parade van de 'Gensche Fieste' en zal ook elke dag een merkwaardige bomenwandeling doorheen de stad organiseren. Op die manier willen we benadrukken dat bomen in onze leefomgeving geweldig gezond en dus belangrijk voor ons zijn. Doordat stadsbomen fijn stof uit de lucht halen, CO₂ stockeren en voor schaduw en dus koelte zorgen, zijn ze dan ook van wezenlijk belang voor de kwaliteit van onze omgeving.

Rest me nog de laatste F uit de titel: die van **Frank** Deboosere. Recent bekroonde VBV hem met de Bosereprijs 2009. Als voorzitter van Kom op tegen Kanker is onze sympathieke weerman immers het boegbeeld van het Boompjesweekend, de gezamenlijke actie waarmee Kom op tegen Kanker, het Agentschap voor Natuur en Bos, en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen nu reeds 6 jaar op rij ten strijde trekken tegen kanker, en vóór bosuitbreiding. Een ideale laureaat om door VBV in de bosbloemetjes gezet te worden dus.

Geniet van deze Boskrant, en van een formidabele zomer!

Bert De Somviele
Directeur VBV

GROTTEN DICHT VOOR DE VLEERMUIZEN

In de Verenigde Staten heeft de Forest Service beslist om duizenden grotten en voormalige mijnen te sluiten. Op die manier hopen ze de vleermuizen te beschermen tegen een mysterieuze ziekte, waaraan er in 3 jaar tijd al ongeveer 500.000 gestorven zijn.

Het gaat om een schimmelziekte die *'white-nose syndrome'* genoemd wordt. Deze vreemde naam werd gekozen omdat de besmette vleermuizen eruit zien alsof ze tijdens hun winterslaap betalkt werden met wit poeder.

De onderzoekers gaan ervan uit dat de ziekte overgedragen wordt van vleermuis op vleer-

muis, maar het is ook mogelijk dat de mens bijdraagt tot de verspreiding van de schimmel. Daarom worden de grotten nu in 33 staten een jaar afgesloten voor menselijke activiteiten. Omdat de vrees bestaat dat enkele bedreigde vleermuissoorten voorgoed zouden kunnen verdwijnen door dit *'white-nose syndrom'*.

Wie zich toch nog in een grot waagt, hangt een gevangenisstraf van 6 maanden of een boete tot € 7.500 boven het hoofd! Die speletocht in de States stel je dus maar best nog een jaartje uit...

BRON | Center for Biological Diversity
INFO | <http://www.biologicaldiversity.org/>

De afgelopen drie jaar zijn er al een half miljoen vleermuizen aan de mysterieuze schimmelziekte gestorven.

© Shutterstock

Wereldwijd zouden er nog tussen de 50.000 en 60.000 orang-oetangs in het wild leven.

GROTE KOLONIE ORANG-OETANGS ONTDEKT OP BORNEO

Een kolonie van mogelijk 5.000 orang-oetangs is ontdekt in een tropisch regenwoudgebied op het Indonesische eiland Borneo. Daardoor is er weer hoop dat deze bedreigde mensapensoort kan worden beschermd. Tijdens een studie eind 2008 hebben onderzoekers van de ngo *Nature Conservancy* maar liefst 219 'nesten' gevonden: platforms die de mensapen vervaardigen van takken en bladeren en die dienen als slaapplek in de bomen.

De wetenschappers zijn in de wolken over deze ontdekking. Ze hebben al contact genomen met de lokale autoriteiten en de inheemse bevolking zodat dit gebied een beschermde zone wordt voor de orang-oetangs.

De Indonesische wetenschapper die het onderzoek leidde, gaat ervan uit dat deze orang-oetangs naar dat gebied gevlucht zijn na de verschrikkelijke branden die een deel van Kalimantan in 1997 en 1998 in de as hebben gelegd. In tegenstelling tot andere soorten, blijkt deze mensapensoort zich beter aan te passen aan moeilijke omstandigheden.

Volgens *Nature Conservancy* leven er wereldwijd nog tussen de 50.000 en 60.000 orang-oetangs in het wild, waarvan 80 % in Indonesië en 20 % in Maleisië. Hun habitat wordt bedreigd door ontbossing, die serieus is toegenomen door de uitbreiding van oliepalmplantages en de mijnbouw.

BRON | *De Standaard*, 14/4/09

VLUCHTEN VOOR BULLDOZERS

Alweer triest nieuws uit het Amazonewoud... De snelle en drastische ontbossing zorgt ervoor dat ruim 300 leden van de nomadische volksstam Awá genoodzaakt zijn hun land te verlaten. Ongeveer 60 van deze nomaden hebben nooit eerder contact gehad met de buitenwereld. De Awá zijn een van de laatste nomadische jager-verzamelaar volkeren in Brazilië.

Het zijn formidabele jagers en bekwame verzamelaars, maar om in voedsel te voorzien hebben ze elke meter van hun bosland hard nodig. Tegen alle verwachtingen in hebben ze de 21e eeuw nog gehaald. Maar als de Braziliaanse overheid nu niet snel reageert, is de kans groot dat zij het niet nog een eeuw redend.

Houthakkers, veeboeren en kolonisten dringen immers met geweld diep het land van de nomadenstam binnen. Daarbij brengen zij ziektes over en jagen ze op het wild waar de Awá voor hun levensonderhoud afhankelijk van zijn.

Veel van de hedendaagse Awá zijn overlevenden van moordpartijen uit de jaren '70. In die periode hebben de EU en de Wereldbank een grote ijzererts mijn en een bijbehorend treinnetwerk in de regio opgezet. Dat had een enorme aantrekkingskracht op kolonisten, met alle negatieve gevolgen voor de plaatselijke stammen vandien.

Meer dan tweederde van de Awá die sindsdien met de overheid in aanraking zijn gekomen, is overleden. Karapiru, een Awá-man, zwierf 10 jaar alleen door het Amazonegebied met de gedachte dat hij de laatste nog levende Awá was. In 1988 werd hij met andere leden van zijn volk herenigd.

De Braziliaanse overheid heeft het land van de Awá, in de deelstaat Maranhão, wettelijk erkend, maar de grenzen van het gebied genieten geen officiële bescherming. Survival International heeft met spoed een campagne georganiseerd die de Awá moet beschermen.

BRON | Survival International Nederland
INFO | <http://www.allegoededoelen.nl>

LOTTE VAN NEVEL

© Istocphoto

*De nomadische volksstam Awá is in Brazilië
op de vlucht voor ontbossers.*

NIEUWE RUBRIEK

Rollin's Toontje

ROLLIN VERLINDE

Foto's nemen in het bos. Het lijkt gemakkelijker dan het in werkelijkheid is. Al jaren proberen wij met onze Vereniging de juiste hoek en toon voor ons beeldmateriaal te vinden. Maar dankzij deze nieuwe fotorubriek kan het vanaf nu alleen maar beter worden. Topfotograaf Rollin Verlinde van Vildaphoto licht in elke Boskrant een nieuwe tip van de sluier der natuurfotografie voor ons op.

TELE OF GROOTHOEK?

Veel mensen hebben de neiging om in bossen met een groothoeklens te fotograferen. Maar ik zou zeker ook eens de telelens durven aanraden. Met een telelens heb je als voordeel dat je onderwerpen, die ver van elkaar staan, wat dichterbij elkaar kunt brengen op de foto. Dan kunnen voorjaarsbloeiërs een dichtere massa vormen, bomen bijna een houten muur en een ijle groep zwammen ineens een bundel.

Ga op zoek naar elementen in het bos die een verrassende compositie geven. Een bomenrij of een dreef zijn een goed begin om met een telelens te experimenteren. In het bos fotografeer je best met wat zachter licht, maar met een telelens krijg je dan snel bewegingsonscherpte. Als je met de camera wat trilt zal dat met een tele uitvergroot worden. Een statief biedt dan uitkomst.

Meer info

www.vildaphoto.net

© www.vildaphoto.net

Bosactua

EN DE BOSEREPRIJS GAAT NAAR...

Op onze Algemene Vergadering werd naar jaarlijkse gewoonte opnieuw de Bosereprijs uitgereikt. Of spreken we voor één keer van Deboosereprijs, aangezien Frank Deboosere ermee aan de haal ging?

Frank Deboosere kreeg de prijs niet omdat hij zo goed het weer kan voorspellen. Hij is ook voorzitter van de actie voor Kom op tegen Kanker. Daarmee organiseert hij al zes jaar lang het Boompjesweekend in samenwerking met de VBV en het Agentschap voor Natuur en Bos.

Frank is ook meer dan enkel het enthousiaste gezicht van de actie, hij is ook elke keer op post om samen met duizenden Vlamingen boompjes te planten. Tijdens de zesde editie plantte hij eigenhandig de 300.000ste boom van deze actie. Al deze boompjes samen vormen 30 nieuwe stukken bos in Vlaanderen, wat neerkomt op 188 ha. Deze bossen zijn in staat om jaarlijks zo'n 100 ton fijn stof uit de lucht te halen. Een concrete daad in de strijd tegen kanker.

Trots nam Frank Deboosere hiervoor de 'Bosereprijs' in handen. Dit jaar realiseerde kunstenaar Ad Wouters een eikenhouten speculoosmal van een inlandse eik met FSC-ecolabel, gegroeid in het Leuvense Meerdaalwoud. De eerste speculaas werd er bij geleverd!

KLOOSTER VAN OPGRIMBIE IS ILLEGAAL

De Raad van State heeft opnieuw de bouwvergunning voor het omstreden klooster in de bossen van Opgrimbie vernietigd. Die vergunning werd in 2001 door minister Van Mechelen afgeleverd, nadat een eerste bouwvergunning al was vernietigd door de Raad.

De bouwwerken werden aangevochten door onder meer Bond Beter Leefmilieu, Natuurpunt en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen. Het gaat immers om een volledig onwettige vergunning, voor een klooster in een waardevol bosgebied op de helling tussen de Maasvallei en het Kempisch plateau. De bouw van dit klooster doorbreekt de natuurlijke overgang van het Kempisch plateau naar de Maasvallei en is een aanslag op dit samenhangend natuurlijk geheel. Het gebied is bovendien beschermd als Europees Vogelrichtlijngebied.

© Jeroen Vercauteren

De Raad van State geeft de klagers nu op alle punten gelijk. De bouwvergunning van minister Van Mechelen is in strijd met de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, het bosdecreet en de wetgeving op de ruimtelijke ordening. In tegenstelling tot wat de advocaat van het bisdom liet uitschijnen in de media, gaat het dus om veel meer dan enkel procedurefoutjes. Wie het arrest leest, kan niet anders dan tot de conclusie komen dat het klooster moet worden afgebroken en het terrein moet herbebost worden. Het arrest maakt ook duidelijk dat voor de Raad van State niemand boven de wet staat.

10 JAAR CO₂-BOSSEN MET LIMBURG.NET

Afvalintercommunale Limburg.net kennen we vooral als de organisatie die Limburg schoonhoudt, maar ze doet veel meer dan dat: al 10 jaar legt Limburg.net samen met de VBV in heel de provincie bossen aan. Op die manier slaagt het bedrijf erin om de CO₂ uitstoot gedeeltelijk te compenseren.

Het Luciebos in Houthalen-Oost is het oudste CO₂-bos van Limburg: al tien jaar compenseert dit bos een CO₂-uitstoot, evenwaardig aan die van ongeveer 30 Vlaamse huishoudens. In april werd het beheer ervan overgedragen aan de Vlaamse overheid.

Daarmee wordt de toekomst van dit fraaie bosgebied verder veiliggesteld: ook de kinderen van onze kinderen zullen nog kunnen genieten van haar weldadige effecten. Voor het eerst werden ook de schapen losgelaten op het terrein, die vanaf nu zullen instaan voor het begrazen van de open plekken in het bos. Met de officiële overdracht beklemtoont Limburg.

net haar blijvende aandacht voor milieu en maatschappij: ook de komende jaren worden inspanningen geleverd om nog meer CO₂-bossen aan te leggen.

Het systeem is simpel: voor elke 1000 kg afval die Limburg.net verwerkt, worden bomen geplant. De Vereniging voor Bos in Vlaanderen gaat voor Limburg.net op zoek naar geschikte gronden om te bebossen. Zodra er een breed lokaal draagvlak voor een nieuw bos aanwezig is, wordt er tot de aankoop en aanplant overgegaan. Sinds de start van het project werden er zo 35 hectare bos geplant, goed voor maar liefst zeven CO₂-bossen in de provincie Limburg.

In 1999 werd het eerste CO₂-bos aangeplant in Houthalen-Oost. Dit bos kreeg de naam Luciebos, naar het nabijgelegen domein. Meer dan 14 hectare werden er beplant met inlandse soorten zoals Zomereik, Trilpopulier, Winterlinde en Boskers. Tien jaar later is het een bijzonder fraai bosgebied met hoge ecologische waarde geworden.

© Lotte Meuleman

Het Luciebos is het oudste CO₂-bos van Limburg.

BUITEN BENEN

Inverde publiceerde onlangs, met de steun van de Vlaamse overheid, een nieuw handboek voor natuurvriendelijk spelen. 'Buiten Benen' zit weer boordevol kant-en-klare spelen in bos en natuur, weetjes over planten en dieren, originele kooktips en doe-ideeën die inspiratie geven voor natuurvriendelijke activiteiten in de vier seizoenen.

Het boek kost 7 euro (inclusief verzendingskosten) en kan besteld worden bij Inverde.

BOSMEMORANDUM VOOR DE VERKIEZINGEN

Natuurpunt en Vereniging voor Bos in Vlaanderen werkten de afgelopen maanden in de Boswerkgroep samen aan een bosmemorandum voor de Vlaamse en Europese verkiezingen. Het memorandum heeft als doel de Vlaamse partijen te inspireren voor hun verkiezingsprogramma voor 7 juni en het latere regeerakkoord. Want meer en beter bos komt elke Vlaming ten goede. We vragen naar meer bossen van hogere kwaliteit. We blijven ook aandringen op een aanpassing van de federale regelgeving die bosuitbreiding in de weg staat: het veldwetboek en de pachtwetgeving. En er is ook de dringende vraag om de financiële middelen uit het boscompensatiefonds effectief te gaan gebruiken voor het realiseren van bosuitbreiding door overheid, middenveld of particulieren.

Daarnaast vragen we onder meer ook om de zeer betekenisvolle milieufunctie van bossen én van bomen, beter te valoriseren: bossen en bomen zijn gezond (reductie van stress, zetten aan tot beweging, halen fijn stof en CO₂ uit de lucht, hebben verkoelend effect) en goed voor een degelijke water- en bodemkwaliteit. Door hun nabijheid tot de bewoning leveren park-, laan-, en tuinbomen een relatief belangrijke bijdrage tot een gezond leefmilieu.

We vragen daarnaast ook nog dat de economische houtteelt en korte omloophout actief gepropageerd worden in het landbouwgebied en (als tijdelijke bebossing) in andere harde bestemmingen zoals bijvoorbeeld woongebieden.

Ten slotte werd er ook nog een oproep gelanceerd naar de beleidsmakers om de zonnevriendelijke bossen te regulariseren en om het Vlaams Fonds Tropisch Bos te behouden en uit te breiden.

STRENGERE REGELS TEGEN ILLEGAAL HOUT

Net als milieuorganisaties WWF en Greenpeace zijn we blij met de beslissing van het Europese Parlement om strengere regels op te stellen die illegaal hout moeten weren van de Europese markt. Alle bedrijven in de houtketen zullen voortaan informatie moeten geven over de herkomst van de producten die ze in de EU verhandelen. Naar schatting is momenteel nog 19% van de Europese houtimport afkomstig van illegale houtkap.

LANDBOUWPROTOCOL VOOR PARKBOS GENT

Voor het langverwachte Parkbos in Gent werd een landbouwprotocol en een overeenkomst voor de aanleg van twee fietsbruggen ondertekend. Hiermee is een nieuwe stap gezet naar de realisatie van het Parkbos, dat één van de Gentse groenpolen moet worden.

Het Parkbos moet een van de vier groenpolen rond Gent worden, die het stadsbestuur opnam in haar bestuursakkoord. In 2005 werden de plannen voor het Parkbos goedgekeurd, vorig jaar tekenden de betrokken partijen een samenwerkingsovereenkomst. Woensdag werd een volgende stap gezet met de ondertekening van twee sleutelprojecten: het landbouwprotocol en een overeenkomst voor de financiering van twee fietsbruggen over de R4 en de E40. Het landbouwprotocol moet tegemoetkomen aan de landbouwers, die 300 hectare landbouwgrond moeten inleveren voor de creatie van het Parkbos.

© Marlies Vanlerberghe

Voor de landbouwers wordt onder meer voorzien in ruilgrond, het faciliteren van hoevetoe-risme en de beperking van het voorkeepsrecht van de Vlaamse Landmaatschappij. Landbouwers in bijberoep krijgen een billijke vergoeding. In het Parkbosproject is overigens ook 500 hectare voor duurzame landbouw voorzien.

BRUSSEL XL IN 'T GROEN

Brussel gaat er prat op één van de groenste hoofdsteden van Europa te zijn! Het nieuwste nummer van het wandelweetboek Brussel XL neemt dan ook een duik in 't groen van onze hoofdstad.

Ontdek de schoonheid van het Zoniënwoud, volg de natuurlijke vallei van de Woluwebeek, verken de natuurreservaten in Ukkel of maak kennis met de ongerepte plekken ten noorden van de stad. Te voet, met de fiets of vanuit je luie zetel? Niets houdt je tegen om samen met Brussel XL de groenste hoofdstad van Europa binnenstebuiten te keren.

© Lift in Brussel

Aan de lezers van de Boskrant worden 5 gratis exemplaren weggeschonken (ter waarde van 7 euro). De eerste vijf VBV-leden die een mailtje met vermelding Brussel XL sturen

naar info@miljoenbomen.be krijgen van ons een exemplaar toegestuurd.

In de Bosrevue...

Een korte samenvatting van de artikels uit de Bosrevue, het andere magazine van de VBV. Dit tijdschrift verschijnt driemaandelijks en bevat meer gespecialiseerd bosnieuws. Voor 25 euro per jaar ontvangt u beide magazines van onze vereniging.

VAN QUAD TOT ERGER. BELEID EN PRAKTIJK VAN EEN LAWAAIERIGE BUITENSPOORT

Quads, slechts weinigen blijven er onverschillig bij. Sommigen vinden deze Canadese uitvinding, die daar in de land- en bosbouw wordt gebruikt, de meest fantastische vondst sinds, wel, het wiel. Anderen zouden die quads graag zo snel en massaal mogelijk op de schroothoop zien belanden. Dat er over het thema nog wel het één en ander te vertellen was, bleek op de druk bijgewoonde studiedag die recent door een aantal organisaties over deze controversiële machine werd georganiseerd. In deze bosrevue leest u 'Van quad tot erger', het verhaal van een wel héél omstreden vrijetijdsbesteding.

EXPLOITEREN IN EIGEN REGIE, WAAROM NIE?

De oude kern van het Aelmoeseneiebos te Gontrode liep de afgelopen decennia een serieuze beheerachterstand op en was dan ook dringend toe aan een stevige dunning. Het Labo voor Bosbouw van de Universiteit Gent wilde een voorbeeldfunctie stellen en hun eigen bos op de meest bosvriendelijke manier exploiteren. Hoewel er in Vlaanderen nog heel veel argwaan bestaat tegenover exploiteren in eigen regie, kozen ze resoluut voor dergelijke exploitatie. Minder schade aan het bos, een eerlijkere verloning voor de exploitant en een betere opbrengst voor de eigenaar zouden

de troeven zijn. Zijn er ook nadelen? U leest het in Bosrevue 28.

SIMFORTREE GEEFT BOSBEHEERDERS EEN BLIK OP DE TOEKOMST VAN HUN BOS

SimForTree is een nieuw werkinstrument in ontwikkeling dat de groei van bosbomen in Vlaanderen op een realistische wijze simuleert. Dit werkinstrument is gebaseerd op een procesgestuurd model en wordt ontwikkeld vanuit de filosofie van een duurzaam beheer van bosesystemen.

De boomhut

Tenenverf

KATRIJN GIJSEL

We gaan eens met onze tenen schilderen in het bos. Trek daarvoor op je blote voeten en met een fles water het bos in. We gaan met onze tenen de aarde te lijf en een mooi kleurtje zoeken om modderverf mee te maken.

Die modderverf kan je dan gebruiken om een boom of een grote platte steen mee te verven. Met je tenen verven is wel niet zo gemakkelijk als met je handen. Het vraagt een beetje oefening in techniek. Kan jij met je tenen dikke en dunne lijnen maken?

Bovendien moet je het ideale voorwerp vinden om te beschilderen: niet te hoog, niet te stekelig, niets waar je je tenen aan kan stoten. Dus je zult zeker ook een tijdje in het bos moeten gaan zoeken.

Zo maak je de verschillende kleuren voor je schilderijen:

berkenbaderen of berkenbast: **geel**

denappels: **oranje**

bramen: **paars**

walnotenschelpen of eikenbast: **bruin**

brandnetels of gras: **groen**

Hoe ga je te werk? Kook water, voeg het materiaal toe, laat even doorkoken en klaar is kees! Eventueel kan je nog wat heldere olie aan de kleurstof toevoegen voor een smeüiger verfje.

Veel verfpret!

Bron: Buiten Benen, handboek voor natuurvriendelijk spelen (2009).
Te bestellen bij www.inverde.be voor 7 euro.

VBV-actief

5 JULI FIETSFEEST VAN DE LEIESTREEK

De tunnel onder de autosnelweg ter hoogte van het Preshoekbos wordt voor één dag omgetoverd tot een eco-tunnel. En daar kun je als bosliefhebber niet alleen naar hartelust de Leiestreek met de fiets gaan verkennen, maar ook eindelijk eens met één van onze boomkostuums op de foto.

Meer info: bert.desomviele@vbv.be

18 JULI DE GENTSE FEESTENPARADE!

Op de eerste dag van de Gentse Feesten trekt er een ludieke parade door de straten van de stad om de toeschouwers goesting te doen krijgen in het leukste en langste feest van Vlaanderen! En de VBV doet dit jaar ook mee!

We versieren een superleuke kar, trekken ons boomkostuum aan en zullen iets heel bijzonders aan de mensen uitdelen! Kortom: iedereen zal ons gezien hebben en we gaan er samen met duizenden toeschouwers een fantastische dag van maken!

Altijd al eens langs de straten van Gent willen lopen op één van de belangrijkste events van het jaar voor de stad? Maak dan zeker je agenda vrij op 18 juli en meldt je als stoetganger aan bij vanessa.debruyne@vbv.be!

19-28 JULI MERKWAARDIGE BOMENWANDELING!

Elke dag van de Gentse Feesten verzamelen we om 15u in het Baudelopark voor de Merkwaardige Bomenwandeling door de stad! Volg onze gids en kom te weten wat de bomen van de Oost-Vlaamse hoofdstad ons allemaal te vertellen hebben. Want net als de veelbesproken kathedralen, torens en kasseien zit er meer verhaal in onze bomen dan je denkt.

Meer info
vanessa.debruyne@vbv.be

23-24 OKTOBER LEDENWEEKEND VBV

I n 2009 brengen we de oude, nieuwe en toekomstige leden van de VBV bij elkaar voor een fantastische tweedaagse in het bos.

Meer informatie volgt later nog, maar zo kunt u alvast de datum in uw agenda schrijven.

20 AUGUSTUS -15 SEPTEMBER: FILM IN HET BOS 2009

Met de film Madagascar en vele andere spannende tekenfilms neemt de VBV je ook deze zomer weer mee naar het bos. Samen met de Gezinsbond, lokale partners en met de steun van Tandem wordt het bos in uw buurt opnieuw omgetoverd tot een magische filmwereld. De ideale afsluiter van een fijne zomervakantie voor zowel u als de kinderen. Een echte sprookjesfee brengt de kleine kijkers bovendien nog heel wat bij over het belang van onze bossen.

Aanvang: 20u30

Entree

2 euro voor volwassenen, 1 euro voor kinderen. VBV-leden gratis. Gezinsbond-leden aan halve prijs.

Locaties

- 19 augustus: Eeklo (het Leen)
- 20 augustus: Buggenhout (Buggenhoutbos)
- 26 augustus: De Panne (Calmeynbos)
- 27 augustus: Zoersel (Zoerselbos)
- 28 augustus: Groenendaal (Zoniënwoud)
- 29 augustus: Genk (Europlanetarium)
- 5 september: Hechtel-Eksel (Bosland)
- 11 september: Heverlee (Meerdaalwoud)

Vooraf inschrijven is verplicht. Wacht niet lang, de plaatsen per locatie zijn beperkt. Het is aangeraden een dekentje mee te brengen, want in een bos kan het 's avonds snel afkoelen!

Meer info en inschrijvingen

bert.desomviele@v bv.be of
09/264.90.49.

**WEEK VAN HET BOS 2009:
11-18 OKTOBER 2009**

Zaad met pit!

De zomer is nog maar net in het land, of sommigen staan alweer te popelen om de herfst in te duiken. Want de herfst, dat is de Week van het Bos! Vol spanning kijken we uit naar de transformatie van bloesem naar vrucht, om uiteindelijk te belanden bij het zaad!

Wist je dat de kastanje één van de bekendste vruchten is uit het bos? Echter niet altijd de meest geliefde... Om ook de andere zaden met pit te leren kennen, schreven we een krantje vol. Deze campagnekrant zal je vanaf september kunnen bestellen.

Maar om echt te leren hoe het allemaal zit, moet je natuurlijk de bossen in tijdens de Week van het Bos. Er staan al enkele spectaculaire zaadoogstacties op het programma, alsook wandelingen langsheen autochtone bomen en struiken.

Heb je er ook al zin in? Neem alvast eens een kijkje op onze website waar je een eerste glimp van het programma kunt vinden. Een overzicht dat de komende maanden natuurlijk alleen maar zal aangroeien!

En we hebben ook nog andere voorproefjes voor jullie in petto. Want nog voor de officiële start van dé Week van het Bos kan je al deelnemen aan:

- **Woensdag 23 september 2009**
Vormingsmoment over **bosvriendelijk spelen** voor wachters, bos- en natuurgidsen, leraren, educatieve medewerkers, leraren in opleiding, ... (Heempark in Genk).
- **Maandag 5 oktober 2009**
Informatienamiddag over **autochtone bomen** en struiken (Brussel).

Meer weten?

Surf naar www.weekvanhetbos.be of mail naar emma.denorme@vbv.be

Fiets mee naar het Witte Kinderwandelbos!

LOTTE MEULEMAN

Langs de E19 in Houtem ligt een prachtig bosgebied van meer dan 50 hectare: het Witte Kinderwandelbos. Dit jonge symboolbos is zeker een bezoekje waard en dat kan natuurlijk best met de fiets. Een nieuwe 50 kilometer lange fietslus brengt je van het Witte Kinderwandelbos via de Dijle langs Mechelen tot aan het Zennegat en via de Zenne terug tot aan het bos.

EEN BEETJE GESCHIEDENIS...

Ondanks zijn jonge leeftijd heeft het Witte Kinderwandelbos al een kleurrijke geschiedenis achter de rug. Eind jaren '90 ontstond in de nasleep van veelbesproken kindermoorden en -verdwijningen de Witte Beweging. Een beweging die uiting gaf aan het massale verdriet om vermoorde, vermiste en verdwenen kinderen. Met de slogan 'Hier begint een wereld opnieuw' werden toen, onder impuls van Luc Versteylen, de eerste boompjes van het Witte Kinderbos aangeplant op de middenberm van de E19.

Tien jaar later moest een deel van het Witte Kinderbos gekapt worden omdat op de middenberm van de autostrade een hoge snelheidstrein gebouwd zou worden. Het Witte Kinderbos werd gelukkig opnieuw aangeplant naast de autostrade, waar het toegankelijk werd voor wandelaars. Zo ontstond het Witte Kinderwandelbos in Houtem.

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen bevaakt, samen met onder meer Child Focus, Ouders van Verongelukte Kinderen, de Stad Vilvoorde en verschillende levensbeschouwelijke verenigingen, de symboolcompensatie van het Witte Kinderbos: samen zetelen zij in de werkgroep Witte Kinderbos. Zo werden een aantal bomen van het Witte Kinderbos herplant op de nieuwe locatie. Met twijgen

Op die Grote Markt van Mechelen kun je ook het monument voor Verongelukte, Vermoorde en Vermiste kinderen vinden.

van gerooide bomen werd ook een takkenwal aangelegd aan het speelbos.

Omdat de sfeer van de begintagen van het Witte Kinderwandelbos niet vergeten zou worden, werd ook het 'Kom over de brug'-gebeuren georganiseerd. Op 30 maart 2008 fietsten sympathisanten van het Witte Kinderwandelbos samen van de Grote Markt in Mechelen naar Houtem. Toen is ook de idee voor deze permanente fietslus gegroeid.

Aan het bos stapten kinderen samen over de brug. Deze brug symboliseert de overgang naar volwassenheid en een veilige wereld. Mensen van verschillende afkomst en geloofsovertuiging spraken samen een vredeswens uit. De dag werd afgesloten met een optreden van Jean-Bosco Safari: hij bracht het 'Witte

Kinderboslied'. De boodschap van deze dag was een boodschap van hoop in de toekomst van alle kinderen, ongeacht hun afkomst, cultuur of godsdienst. Een boodschap ook van volwassenen die de kinderen een veilig leven willen bieden, en hen bijstaan in hun weg naar jongvolwassenheid. Een boodschap ook ter blijvende nagedachtenis van verdwenen, vermiste en vermoorde kinderen.

DE FIETSLUS

De fietslus Witte Kinderwandelbos is geënt op het fietsknooppuntennetwerk van de provincies Vlaams-Brabant en Antwerpen. vijftig kilometer lang fiets je langs trage wegen en rustige paden door een prachtig landschap. Op de brug over de E19 kan je het oude Witte Kinderbos zien liggen. Aan deze brug werd ook het spandoek met de slogan 'Hier begint een wereld opnieuw' opgehangen.

Je fietst door het Floordambos, misschien zie je hier wel zeldzame plantensoorten zoals de Gevlekte aronskelk of prachtige dieren als de buning en de buizerd? Verderop rijd je door het Schiplakenbos en passeer je aan de bomkraters langs de Dijle in Muizen. Op de Grote Markt van Mechelen kan je een welgekomen terrasjespauze inlassen. Op die Grote Markt vind je ook

het monument voor Verongelukte, Vermoorde en Vermiste kinderen dat na de aanplant van het Witte Kinderbos onthuld werd.

Na een tussenstop in Mechelen fiets je langs de Dijle tot aan het Zennegat. Daar neem je de Zennedijk tot in Weerde. Hier kan je de fietslus even verlaten en een kijkje gaan nemen aan de Weerdse visvijver. Daar kan je uitrusten op een picknickbank aan het water of via het rolstoeltoegankelijk pad vogels gaan bekijken aan de vogelkijkwand.

De fietslus brengt je via het kasteel 't Steen in Elewijt, ook wel Rubenskasteel genoemd naar zijn beroemde bewoner, terug tot bij het Witte Kinderwandelbos.

De folder met de fietslus wordt uitgegeven bij de knooppuntenkaart 'Brabantse Kouters' van de provincie Vlaams-Brabant, maar is ook te verkrijgen bij stad Vilvoorde, gemeente Zemst, stad Mechelen en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen.

WAT STAAT ER NOG OP STAPEL?

Op de nieuwe locatie heeft het bos de kans om te groeien. Zo zijn er de voorbije jaren een Kom Op Tegen Kanker bos en een vredesbos aangeplant. En het Agentschap voor Natuur en Bos heeft nog heel wat plannen in de regio!

Aan de onthaalplek in het Witte Kinderwandelbos zie je een door jongeren gevlochten kunstwerk. Het werk symboliseert onze wereld. Tussen de wilgenwischen kan je kleurrijke stofjes weven met een wens op. Nu de wereldbol bijna afgewerkt is, komt er een nieuw kunstwerk: een wilgentunnel. Medewerkers van het Centrum voor Morele Dienstverlening staan leerlingen en leerkrachten bij tijdens het knutselen en zorgen voor een plechtig moment waarbij gewerkt wordt rond rouw. Naast de wereldbol en de tunnel, komt er ook

De eerste boompjes van het Witte Kinderbos werden aangeplant op de middenberm van de E19

Tussen de wilgenassen van dit kunstwerk werden kleurrijke stofjes geweven met een wens op.

nog een permanente houten speelbrug aan de onthaalplek zodat er naar hartenlust kan gespeeld worden aan de onthaalplek. Dichtbij deze onthaalplek zul je binnenkort ook een heuse speelzone kunnen vinden. Een plek waar je ook buiten de bospaden mag wandelen, kampen kan bouwen en in de bomen kan klimmen.

Aan het Witte Kinderwandelbos komt er ook een rolstoeltoegankelijk pad. Het zal vertrekken aan de onthaalplek en een lus maken door het bos.

Deze route is gebaseerd op de fietsknooppuntenkaart 2009-2010. Het fietsknooppuntennetwerk is een dynamisch gegeven en wordt regelmatig geüpdate. Toerisme Vlaams-Brabant is niet verantwoordelijk voor de inhoud van het afgeleide product.

Deze fietsroute ligt op het fietsknooppuntennetwerk Brabantse Kouters, ontwikkeld door Toerisme Vlaams-Brabant vzw. U kunt uw kaart van het fietsknooppuntennetwerk Brabantse Kouters eenvoudig bestellen via media-theek.vlaamsbrabant.be/toerisme of door overschrijving van € 6,50 (5 euro + 1,50 euro verzendingskosten) op het postrekeningnummer van Toerisme Vlaams-Brabant: 000-0057401-74 met vermelding 'netwerk Brabantse Kouters'.

Bosbouwbegrip: Ent

GRIET BECKERS

Wie naar 'Lord of the Rings' heeft gekeken, kent ze ongetwijfeld. Maar bestaan ze ook echt, die enten? De Boskrant zocht het voor je uit.

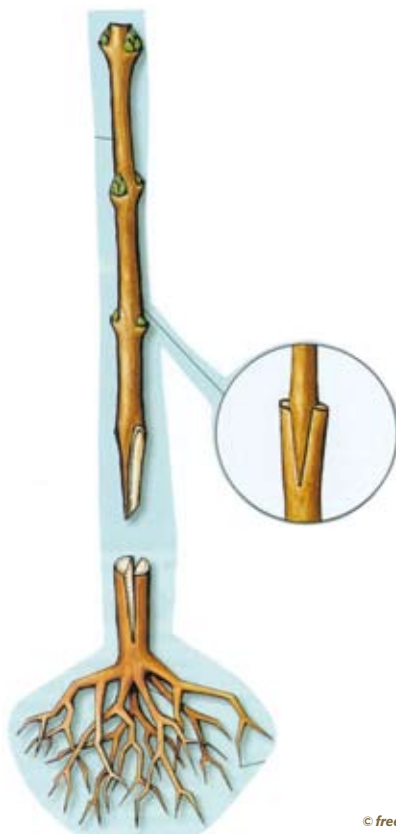
Laaten we beginnen bij het begin: planten kunnen op verschillende manieren aan voortplanting doen. Er is zoiets als de geslachtelijke voortplanting (het fameuze verhaal van de bloemetjes en de bijtjes) en de ongeslachtelijke voortplanting. Dit laatste doen planten zelf door het maken van bollen, knollen, uitlopers of wortelstokken. Daarnaast heeft de mens verschillende technieken ontwikkeld om planten ook ongeslachtelijk of vegetatief te vermeerderen. Eén van de gebruikte methodes hiervoor is het enten.

Bij het enten wordt een twijg (de ent) door een kweker op een speciale manier in een andere boom (de onderstam) gestoken. Dit wordt op zo'n manier gedaan dat de twijg met de boom vergroeit. Uiteindelijk krijg je zo een nieuwe boom, die een combinatie is van twee andere bomen.

Het enten wordt toegepast om verschillende eigenschappen van bomen te combineren. Bijvoorbeeld als je een ent hebt die mooie bloemen of lekkere vruchten maakt, kan die gecombineerd worden met een onderstam die steviger wortelt, beter bestand is tegen bepaalde ziektes of een mooiere stam vormt. In de fruitteelt of bij rozen wordt vaak met enten gewerkt.

Een andere toepassing van enten wordt gebruikt bij het creëren van nieuwe soorten. Zo

is de rode paardekastanje het resultaat van een kruising van de rode pavia en de witte paardekastanje. Om deze nieuwe soort te laten voortplanten, wordt telkens een ent van de rode op een onderstam van witte paardekastanje gezet. Je kunt dit zien aan de verdikking in de stam: de plaats waar de ent op de onderstam werd gezet is vaak nog zichtbaar. Kijk maar goed als je nog eens gaat wandelen in een park, je komt ongetwijfeld een ent tegen!

© freewebs

Merkwaardige bomen in Vlaanderen en omstreken

WILFRIED EMMERELTS

Van sommige bomen gaan de wortels terug tot diep in de duistere Middeleeuwen. Er is wellicht geen boom in Vlaanderen die zoveel historie rond zich vergaard heeft, als de duizendjarige eik van Meldert, deelgemeente van Lummen. Lummenaar Koen Luts ging op zoek naar wat gegevens om een informatiebord mee te maken. Maar hij verzamelde zoveel documenten en verhalen over de boom en zijn omgeving, dat hij uitkwam bij een rijk gestoffeerd boek. Over de uitgave wordt momenteel met potentiële sponsors onderhandeld.

Koen vertelt honderduit en wij luisteren met toenemende verwondering naar de sterke verhalen. Tronend boven de vallei van de Zwarte Beek, in een vroeg maar eeuwenlang schaars bewoonde omgeving heeft de duizendjarige eik als gerechtsboom en kapellekensboom veel drama meebeleefd, maar ook feest en uitbundigheid. In een Midelnederlandse kroniek van 1609 uit het archief van Hasselt, getuigt de pastoor van het nabijgelegen Berrebroek bijvoorbeeld hoe twee mensen onder zijn takken werden onthoofd.

In 1905 werd hij gevierd op een groot boomfeest, georganiseerd door de toenmalige burgemeester Henri Briers, bij de Académie de la Littérature Française beter gekend onder schrijverspseudoniem Georges Virrès. Dat was in aanwezigheid van een 80-tal artiesten en notabelen, waaronder niemand minder dan James Ensor. Bij het begin van de eerste wereldoorlog was hij getuige hoe Duitse soldaten de boer van een nabijgelegen hof wegsleepten, en de boerderij waarin vrouw en kinderen zaten opgesloten, in brand staken. Leopold III fotografeerde de Limburgse Methusalem

en later kwamen ook de prinsen Boudewijn en Albert de bejaarde eik bewonderen in een rode sportwagen, getipt door de Lummense meid van hun professor-huisleraar.

De geklasseerde eik van Lummen is niet echt 1000 jaar oud, al ziet hij er wel zo uit met zijn 6 m 20 omtrek op borsthoogte en zijn door storm en brand gehavende uiterlijk. De kruin werd in de jaren '60 in de fik gestoken door een koleirige eigenaar, die er genoeg van had dat de stromen bewonderaars zijn land vertrappten. De Hasseltse brandweer had 2 dagen nodig om de brand te blussen. Experts schatten de boom tussen 650 en 700 jaar, in vergelijking met enkele oude Engelse eiken van die bewezen leeftijd. Een nader onderzoek van de gezondheidstoestand in de jaren '90 wees uit dat de boom in een soort bloempot staat, in de ondergrond van Diestiaanse ijzerzandsteen. Een speciale ploftechniek werd toegepast om de harde lagen te breken en de wortels lucht en ruimte te geven, waarna de boom weer enigszins opfleurde.

Op 21 juni organiseert het Regionale Landschap Lage Kempen een groot 'Boomenfeest'

© Koen Luts

rond de duizendjarige eik, dat niet voor de historische plechtigheid van 1905 mag onderdoen. Op de tientallen activiteiten worden de nazaten verwacht van al de pastoors en burgervaders, boeren en soldaten, journalisten en artiesten, brandweerlui en boomverzorgers, keizers, prinsen, burgers en buitenlui, die ooit met de duizendjarige eik te maken hadden. Meer info hierover is te vinden op de website www.duizendjarigeeik.be.

Stuur jouw boomfoto en verhaal naar de redactie, hetzij via de post naar VBV, Geraardsbergsesteenweg 267, 9090 Gontrode of via e-mail naar wilfried.emmerechts@gmail.com.

© istockphoto

Go4Nature

OVER ECOLOGISCHE SPELEN EN KAMPEREN

TEKENINGEN: FIEN DEDUYTSCHAEVER

AUTEUR: SARAH GEERS

Je bent actief in de jeugdbeweging, je houdt van spelen in het bos of je bent beheerder natuurrijk gebied waarin jeugdbewegingen welkom zijn? Dan wordt Go4nature.be jouw nieuwe favoriet!

De VBV heeft samen met Steunpunt jeugd, Natuurpunt, Inverde, ANB en ARGUS de handen in elkaar geslaan voor een site waar jeugdverenigingen allerlei nuttige tips en ideeën kunnen terug vinden over hoe je een kamp onder het thema ‘natuur’ kan organiseren.

Wij waren meteen enthousiast om mee te werken. Want op kamp kom je maar al te

vaak met bossen in aanraking. Om hout te sprokkelen, om een spannende zoektocht of nachtspel in te organiseren of om een tocht door te maken.

KAMP4NATURE

Op www.go4nature.be vindt je een link naar de pagina's van Kamp4Nature, waar een brede waaier aan tips te vinden zijn. In deze Boskrant alvast een voorproefje.

Knutsel- en materiaaltent

Het 'gewone' afval dat elk gezin dagelijks produceert, kan eveneens spel- en knutselmateriaal opleveren. Mits wat creativiteit kan je er heel wat mee doen. Uit petflessen maak je een bananenboot, een vlot of een luchtmatras.

Je kan ook in je materiaal natuurvriendelijke keuzes maken, zoals natuurverf (zie ook onze rubriek 'De Boomhut') en gerecycleerd papier. Als knutselactiviteit zou je trouwens ook zelf eens nieuw papier kunnen maken van reeds gebruikte blaadjes. Zo breng je meteen het principe van recycleren bij.

Spelletjes voor onderweg

Als leiding kan je inspelen op de uitdagende elementen van het bos. Een omgevallen woudreus kan bijvoorbeeld tot het volgende spel inspireren: met de hele groep aan één kant gaan staan, elkaar over de boom helpen, maar zonder dat iemand ook maar even de boom aanraakt. Je kunt op de site ook een spel vinden om de kinderen te leren hoe ze hun ecologische voetafdruk verkleinen. Ook bosduels en andere oversteekspelletjes zijn handige tips om een trektocht met kinderen boeiender te maken.

De Magda-quiz

Om op een ludieke manier de spelregels in het bos aan te leren kan je 25 quiz-fiches

downloaden. Aan de hand van deze 'Magda-quiz' wordt je kennis van wat mag en niet mag in de Vlaamse bossen meteen opgefrist.

Wasplaats

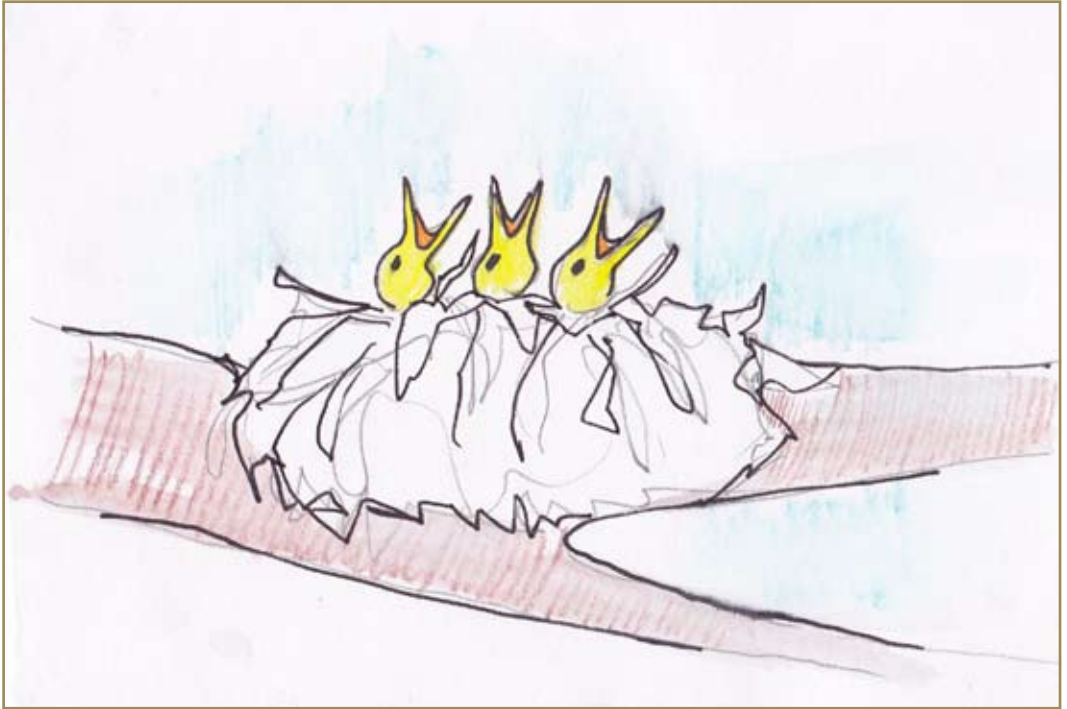
Op kamp gaan betekent vaak dat het 10 dagen niet zo nauw steekt met de persoonlijke hygiëne. Maar voor wie toch graag af en toe een douche neemt en dat bovendien milieuvriendelijk wil doen, kan een zonnedouche een oplossing bieden. Een zonnedouche is een douche waarbij het water verwarmd wordt door de zon. Op de site vind je een geïllustreerde handleiding! En als je daarnaast nog iets voor de natuur in elkaar wilt steken, dan kun je er ook voor kiezen om een waterzuiveraar te bouwen. Eenvoudiger dan je denkt!

Maar of je nu je eigen lichaam, de potten en pannen of een vloer wil schoonmaken: let ook op met welke producten je aan de slag gaat. Kijk eens uit naar Ecover, Froggy of een ander milieuvriendelijk kuis- of wasproduct. Ze zijn tegenwoordig in veel supermarkten te verkrijgen aan een redelijke prijs.

HUDO

Houd uw darmen open. Deze afkorting voor kampeertoiletten is u waarschijnlijk welgekend. Maar ook hier kun je rekening houden

met het milieu. Graaf je hudo bijvoorbeeld niet te dicht bij de beek (minstens 50 meter afstand), aangezien water in de bodem meteen richting de beek zal stromen. Door voldoende afstand te houden, zal de bodem zelf als zuiveringsinstallatie fungeren. Hetzelfde geldt voor wasplaatsen. Dieren komen overdag en 's nachts aan de beek drinken. Door voldoende afstand te bewaren, verstoort je hen niet. De hudo geef je ook best geen plaatsje in de zon. Toiletpapier breekt traag af. Probeer er niet teveel van te gebruiken op kamp. Werp gebruikt wc-papier liever in een vuilzakje dan in de hudo.

In de keuken

Deksel op de pot! Zo bespaar je tot drie keer meer energie. Gebruik ook altijd de kleinst mogelijke kookpot. Bij een gigantische pot die maar halfvol is, warm je niet alleen het eten op, maar ook de lucht in de pot. Ideaal is

het ook als het grondvlak van je kookpot precies past op de kookplaat.

En waarom zou je eens geen vegi-dag inlassen op kamp? Albert Einstein zei ooit: "Niets kan onze gezondheid en het voortbestaan van het leven op aarde zoveel helpen als de overgang naar een vegetarische levenswijze." Je hoeft daarom niet radicaal over te schakelen, maar een gezonde afwisseling, samen met een biologische keuze in de winkel kan je ecologische voetafdruk al een pak verkleinen!

Slapen bij de dieren

Laat de kinderen kennismaken met de wereld van de dieren en geef elke slaapruimte de naam van een ander beest. Ze zullen nog zo zacht slapen in het kraaiennest of mollenhol. De tekeningen om aan de ingang te plaatsen kun je downloaden van de site.

Kampvuur

Je mag niet overal zomaar vuurtjes stoken. In een bos (of nabij een bos) is het verboden vuur te ontsteken vanwege het brandgevaar. Maar het kan wel als je op een bepaalde afstand van gebouwen en het bos blijft. Maak hierover zeker afspraken met de eigenaar van het terrein. Het aanvragen van een toestemming voor het stoken van een kampvuur bij het Agentschap voor Natuur en Bos moet je minstens 35 dagen op voorhand doen. Vanaf 1 mei 2009 kan dat via een online aanvraagformulier op www.steunpuntjeugd.be.

Zorg dat je hout droog genoeg is. Zo vermijd je hevige rook, en zal je kampvuur sneller beginnen branden. Wil je toch enkele hulpmiddelen inzetten, gebruik dan natuurlijke brandversnellers zoals droog mos, schors en geen chemische hulpmiddelen.

Tentenweide

De vriendelijkste kampplaats is deze die achteraf eruit ziet alsof ze niet werd gebruikt. Laat het kampterrein dus zo natuurlijk mogelijk achter. Maar probeer ook je afvalberg zo klein mogelijk te houden en laat de kinderen daarbij helpen. Je zou ze op het eind van het kamp bijvoorbeeld ook eens kunnen laten zien hoeveel afval er in totaal van hun weekje kamperen overblijft.

Afvalhoekje

Tracht het afval dat je toch overhoudt milieuvriendelijk te beheren. Een handige waardeschaal daarvoor is de ladder van Lansink, die de verschillende afvalbehandelingen rangschikt van meest milieuvriendelijk tot meest milieubelastend. De treden op de ladder zijn:

1. Afvalvoorkoming of preventie
2. Hergebruik
3. Sorteren en recycleren
4. Verbranden
5. Storten

Dit laatste willen we natuurlijk zo veel mogelijk vermijden. Maar sowieso blijf je afval overhouden. Recycleren is dan de beste optie, dan krijgt het afval een tweede leven. Als iedereen goed sorteert, kan het gesorteerde afval vlot worden verwerkt tot bruikbare grondstoffen. Maak een afvalpark op kamp, met wat leuke info over het hoe en wat van goed sorteren.

Zin gekregen in nog meer tips?

Surf dan naar www.go4nature.be, raadpleeg de boeken 'Loslopend wild' of 'Buitenbenen', en dompel je helemaal onder in de wereld van het milieuvriendelijke kamp!

Boseigenaars

LORE PROVOOST

Van de bijna 150.000 hectare bos in Vlaanderen is zowat zeventig procent in privébezit. De grootste bouseigenaars in onze regio zijn dus gewone burgers met een liefde voor bomen en bos. En ook in onze pogingen om meer bos in Vlaanderen te realiseren, spelen private eigenaars en bebossers een belangrijke rol.

Voor deze Boskrant gingen we op bezoek bij twee nieuwe bouseigenaars: de trotse Jacques Reynders die door zijn gemeente Boechout op handen wordt gedragen voor de aanleg van een prachtig speelbos en Jan Vandersypen, een man die minder goede ervaringen heeft met het beleid en dan maar beslist heeft om zonder vergunningen en subsidies te gaan bebossen. VBV wil met dit artikel geen promotie voeren voor illegale bebossingen, maar wel de problematiek aankaarten waarmee private eigenaars worden geconfronteerd.

Naam: Jan Vandersypen

Woonplaats: Glabbeek

Leeftijd: 62 jaar

Beroep: bio-ecologisch bosbouwer

Jan is natuurliefhebber in hart en nieren. Al jaren zet hij zich in voor het (her)bebossen van landbouwgronden. Maar de administratieve rompslomp die bij bossen planten hoort (vergunningen, subsidies,...) is vaak vechten tegen de bierkaai. Daarom besloot Jan niet altijd op een goedgekeurde vergunning te wachten. En zo groeit er hier en daar al eens een 'illegaal' bos in Vlaanderen...

Waarom bossen aanplanten?

Goh, om velerlei redenen... Vooral om de natuur en het milieu te helpen. Bomen zijn onze groene longen: ze filteren CO₂ uit de lucht en ze geven zuurstof af. Ze halen het

ongezonde fijn stof uit de lucht. Bossen bufferen ook lawaai en bieden verkoeling op hete zomerdagen. Een boom planten is volgens mij ook de meest sociale daad die je kan stellen. Het helpt iedereen en vaak vele generaties lang.

Wat maakt je zo'n bosliefhebber?

Dat zit mij eigenlijk in het bloed. Van kindsbeen af ben ik een bossenfanaat. Mijn vader en grootvader waren ook boomliefhebbers. Van hen heb ik geleerd dat bomen majestueuze schepsels zijn die prachtig hout produceren. Het is er aangenaam vertoeven, er leeft van alles, het is er mooi en rustig, het ruikt er lekker, ...

Waar haal je je motivatie?

Ik ben graag nuttig bezig. Het aanplanten van bossen is voor mij een hobby. Ik steek liever mijn tijd in iets opbouwends en positiefs dan bijvoorbeeld uren voor de televisie te hangen of naar het voetbal te gaan.

Wat zijn je ervaringen die ervoor zorgen dat je niet (langer) legaal wil bebossen?

Ik heb veel legaal bebost maar kies nu vaak ook voor de illegale weg. Ik verlies meer tijd met het aanvragen van vergunningen en subsidies dan dat het geheel eigenlijk opbrengt. Ik vraag wel altijd een bebossingvergunning aan. Soms krijg ik die, soms niet. Soms komt er ook helemaal geen antwoord. Het nadeel van geen vergunning krijgen is niet alleen dat je bos er dan in feite illegaal staat, maar ook dat je geen recht hebt op subsidies.

Hoe pak je zo'n bebossing aan? Wat voor gronden bebos je?

Ik koop hier in de buurt enkel slechte en niet te dure landbouwgronden op. Vaak zijn het akkers of weiden die om de één of andere reden niet gewild of geschikt zijn voor landbouw. Daarna vraag ik een vergunning aan en vervolgens bebos ik het terrein, met of zonder toelating. Ik vraag ook geen subsidies meer aan. Mijn laatste bosaanplant (1 ha) heb ik nu afgelopen winter laten planten en ga ik binnenkort voor de tweede maal maaien. Vroegere terreinen (in totaal 5 ha) heb ik zelf aangeplant, met hulp van familie en vrienden.

Het is niet altijd gemakkelijk. Vaak blijven particuliere bebossers wat in de kou staan. Veel instanties of organisaties beloven hulp maar in de praktijk komt er vaak weinig van terecht.

© Jan Vandersypen

Een stukje bos van de 5 hectare die Jan intussen al aangeplant heeft: "Ik vraag wel altijd een bebossingvergunning aan. Soms krijg ik die, soms niet. Soms komt er ook helemaal geen antwoord."

Heb je enig idee wat dit je kost?

Een bos laten aanplanten kost € 2500/ha. Daarnaast zijn er de kosten voor het onderhoud, de herinplant, maaien, snoeien, dunnen,... Ik schat 400/ha/jaar. En inclusief materiaal komt een werkuur op ongeveer € 50. Dat brengt het totaal voor onderhoud op € 2000 per hectare per jaar. Na 20 jaar komt de eerste financiële opbrengst, dus strikt economisch heel zwak...

Naam: Jacques Reynders

Leeftijd: 52 jaar

Woonplaats: Boechout

Beroep: Bestuurder Reynders Label Printing

Op acht maart 2009 plantten zo'n 800 Boechoutenaren een boompje in het nieuwe Vredesbos. De man die dit allemaal mogelijk maakte zag een jongensdroom in vervulling gaan. Jacques Reynders stapte een dik jaar geleden naar de gemeente met de vraag om samen te werken aan een nieuw speelbos in Boechout. Op hetzelfde moment contacteerde VBV diezelfde gemeente in verband met het Vredesbossen-project. En een mooie samenwerking was in de maak...

Jacques, je wilde al lang een speelbos realiseren. Waarom was dat voor u belangrijk?

Als kind was ik absoluut gek van de natuur. Daarnaast werk ik nu bijna dag in, dag uit in een industriële omgeving. Het contrast tussen beide is ongelooflijk. Ik merk ook dat we alles steeds meer volbouwen en dat (groene) ruimte een schaars goed wordt. Een tijd geleden was ik nog op bezoek in Japan, waar mensen bijna letterlijk van hun eiland vallen door plaatsgebrek. Maar ook hier komen er vaak kinderen spelen in de dreef naar mijn huis. Dat is toch een teken aan de wand dat er een serieus tekort is aan vrije ruimte voor kinderen.

Dit speelbos vond ik het ook een buitenkans om mijn omgeving te verfraaien. Ik betrap mezelf er ook op dat ik vaak een omweg neem als ik door het dorp rijd, om toch nog maar eens langs het nieuwe bos te kunnen rijden.

We zijn zelf grootgebracht in de omgeving die we gekregen hebben van onze ouders, van de vorige generatie, en ik denk dat het nu dringend tijd wordt om aan de volgende generatie te denken.

Waarom een bos, waarom bijvoorbeeld geen speelweide?

Eigenlijk ben ik zelf meer een fan van uitgestrekte landschappen, maar in deze gemeente is dit praktisch onbestaande en ook onrealiseerbaar. Bovendien vormt een bos in deze context ook een buffer voor geluid. Ik vind bossen een heel aangename biotoop om in te vertoeven en ze vormen een belangrijke habitat voor verschillende dieren en planten. En tot slot natuurlijk zuiveren de bossen onze lucht.

Hoe heb je de aanplant aangepakt?

Heeft u moeilijkheden ondervonden?

Kreeg u voldoende begeleiding?

Ik denk dat ik onwaarschijnlijk veel geluk heb gehad met de dynamische en enthousiaste groep mensen die ik bij de gemeente en de VBV heb ontmoet. We hebben in een zeer positieve sfeer gewerkt. Dat is ook mijn advies voor andere mensen die een dergelijk initiatief willen nemen: laat je omringen door mensen met verstand van zaken.

Al bij al hebben we vrij weinig wind op kop gekregen. Waar ik wel over gewaakt heb en veel belang aan hechtte is dat alles buiten de

Ik betrap mezelf er ook op dat ik vaak een omweg neem als ik door het dorp rijd, om toch nog maar eens langs ons nieuwe bos te kunnen rijden.

politieke sfeer kon gehouden worden. En daar zijn we toch ook wel in geslaagd.

Ik ben ook ontzettend blij met de opkomst van de plantdag zelf. Het feit dat iedereen er zij aan zij stond te planten aan het nieuwe bos, heeft het draagvlak enorm vergroot. Je krijgt een soort van gemeenschappelijk erfgoed.

Heeft u al reacties gekregen op uw initiatief?

Veel warme reacties, vooral van oudere mensen. Ik merkte het ook op de plantdag zelf, waar veel boompjes schots en scheef maar met veel enthousiasme werden geplant. Ik zag dat de kinderen meteen begonnen te trekken, te duwen, te stoeien,... en dat deed me enorm veel plezier.

Ik zie ook dat het een voorbeeld stelt voor andere mensen. Zo hadden we hier vorige week een vergadering en het kwam ter sprake dat dit bedrijfsterrein vroeger een boomgaard was. Wel, één van mijn broers, die vroeger nooit interesse getoond heeft in groen, stelde voor om hier terug wat fruitbomen te planten.

Hoe bent u van plan uw bos te onderhouden?

We hebben er in het begin voor gekozen om een positieve boodschap uit te sturen: hier komt een speel- en vredesbos. Ik vind het belangrijk dat jeugdbewegingen en scholen gesensibiliseerd worden en ook hun verantwoordelijkheid opnemen. Het zal wel meer vuil en rotzooi met zich meebrengen maar

ze kunnen ook zelf instaan voor het onderhoud. Maar gelukkig zal ook de groendienst van de gemeente het terrein regelmatig controleren.

Hoe kunnen we nog meer mensen overtuigen om uw voorbeeld te volgen en te investeren in een nieuw bos?

Door mensen erover te laten vertellen. De bedrijfswereld is misschien een niet alledaagse doelgroep maar gegarandeerd een heel belangrijke. Een enthousiaste getuigenis, al is die heel kort, geïllustreerd met enkele foto's zal zeker enkele mensen over de streep trekken.

Zoveel bedrijfsleiders kopen graag mooie sportwagens of oldtimers als extraatje, ik ga daar zelf ook niet vrijuit in... Maar eigenlijk, voor de kostprijs van zo'n wagen kan je voor

de rest van je leven in een onwaarschijnlijk mooie omgeving rijden. Ik merk dat ik niet meer op dezelfde manier naar mijn omgeving kijk. Echt waar, dit bos is één van de beste investeringen die ik ooit gedaan heb...

Vanuit de VBV kunnen wij Jacques alleen maar bedanken. Voor zijn prachtige investering in de jeugd van Boechout en voor de Vlaamse natuur.

**Producent van bos - en haagplantsoen
Inheems en autochtoon plantgoed**

SYLVA
VAN HULLE

**BOOMKWEKERIJEN SYLVA
'T HAND 10
9950 WAARSCHOOT
TEL: 09 376 75 75 - FAX: 09 377 37 37**

**Email: info@sylva.be
www.sylva.be**

Bebossen tegen overstroming

LISELOT LEDENE

Bossen kunnen een belangrijke rol spelen in de strijd tegen overstromingen en het behoud van drinkbaar water in de wereld. Als echte sponzen kunnen ze zowel een buffer als een reservoir vormen. Een zoveelste reden dus voor meer bomen en bos.

© Istockphoto

Europa werd al meermaals geteisterd door overstromingen en klimaatmodellen voorspellen dat ze in de toekomst nog vaker en intensiever zullen voorkomen.

Klimaatverandering heeft er de voorbijee decennia voor gezorgd dat intense regenbuien en stormen steeds vaker voorkomen. Veranderingen in de hoeveelheid neerslag hebben een belangrijke invloed op de hoeveelheid en kwaliteit van onze watervoorraad.

Omdat rivieren de hoeveelheid af te voeren neerslag niet langer konden verwerken, werden grote delen van Europa al meermaals ge-

teisterd door overstromingen en hinderlijke wateroverlast. En klimaatmodellen voorspellen geen beterschap voor de toekomst. Integendeel: ze zullen nog vaker plaatsvinden en mét een grotere intensiteit.

EEN BOS ALS SPONS

Naast plaatsgebonden factoren als voedingsstoffen, licht en warmte bepaalt water in zeer grote mate het plantendek op aarde. Het hangt vooral van de factor water af of een

© Sandy Adriaenssens

De sponswerking van bossen maakt dat ze ingezet kunnen worden om overstromingen te voorkomen in gebieden met hoge neerslag of waar de ondergrond onvoldoende doorlatend is.

gebied verandert in bos, steppe of woestijn. De waterhuishouding en bodemcondities beïnvloeden de soortensamenstelling en bepalen ook welk soort bostype (droog dennenbos, gemengd loofbos, overstroomd rivierbos,...) in een bepaald gebied tot ontwikkeling komt.

Voor bomen en planten is water uitermate belangrijk: het is de bouwsteen van weefsels en het staat in voor het transport van voedingsstoffen. Om voedingsstoffen in de boom te transporteren wordt water via de wortels uit de bodem opgenomen. Overtollig water kan via de bladeren verdampen.

De waterbehoefte varieert sterk tussen de verschillende boomsoorten. Zo hebben zwarte els, zwarte populier, es en wilg veel water nodig in tegenstelling tot wintereik, linde, berk en grove den die het met veel minder kunnen. Ook de verdamping van water is niet bij alle boomsoorten gelijk. Waar bepaalde bomen zullen voorkomen, hangt dus in belangrijke mate af van de beschikbaarheid van bodem-

water, de grondwaterverhouding, de hoeveelheid en verdeling van de neerslag, de watertoevoer en de bodemeigenschappen.

Als essentieel onderdeel van het bosesysteem, mogen we de bosbodem allerm minst vergeten. Want die kan gerust vergeleken worden met een spons. In de strooisellaag, het deel van de bodem waar bladeren en naalden nog herkenbaar te vinden zijn, staan talrijke bodemdieren en schimmels (de bodemfauna) in voor de vertering van allerlei organisch materiaal (afgestorven plantaardige en dierlijke resten).

Bij het verteren van afgestorven wortels en ander organisch materiaal komen er voedingsstoffen in de bodem terecht en ontstaan er lucht- en waterkanalen die de bodemstructuur verbeteren. Hoe meer de bodemfauna kan verteren, hoe luchtiger en voedselrijker de bodem zal worden.

En laat het nu net die 'luchtigheid' zijn die ervoor zorgt dat de bodem heel wat water kan vasthouden. Bij hevige regen of overstroming komt het water in de luchtkanalen terecht en slorpt de bodem als een spons de grote hoeveelheden water op. Dit water wordt maar zeer geleidelijk terug afgegeven: het sijpelt traag door naar het grondwater of wordt door de planten en bomen via de wortels opgenomen. Terwijl het neerslagwater door de bosbodem sijpelt, verandert de samenstelling ervan en neemt de kwaliteit in belangrijke mate toe.

Dat planten en bomen goed geworteld in de bodem vastzitten heeft een bijkomend voordeel: de grond wordt hierdoor stevig vastgelegd en vastgehouden. Bij hevige neerslag verhindert het bos zo dat vruchtbare bodem

meegesleurd wordt met het water en genadeeloos afspoelt. Een probleem dat zich heel vaak stelt in ontboste gebieden in de tropen waar alle vruchtbare grond gemakkelijk wegspoelt met dorre akkers als resultaat.

NATTE BOSSEN

Zonder inmenging van de mens, zouden in lager gelegen streken zoals Nederland en Vlaanderen 'natte bossen' (ook wel alluviale of rivierbegeleidende bossen genoemd) een vaak voorkomende biotoop zijn. Onder natte bossen verstaan we bossen waar regelmatig of zelfs langdurig water boven of vlak onder het grondoppervlak staat. Voor deze bostypes is de aanwezigheid van water karakteristiek en van belang voor de talloze aan water gebonden dieren- en plantensoorten die erin voorkomen. Het water is afkomstig uit rivieren, beken of van regen- of grondwater. Helaas zijn deze bijzonder waardevolle en zeer kwetsbare bossen in Vlaanderen sterk bedreigt. Meer natte bossen zijn dan ook meer dan wenselijk.

De sponswerking van bossen en het feit dat natte bossen periodieke overstromingen goed verdragen of zelfs nodig hebben, maakt dat bossen kunnen ingezet worden om overstromingen te voorkomen in gebieden met hoge neerslag of waar de ondergrond onvoldoende doorlatend is.

Om tegemoet te komen aan de door klimaatverandering gedreven extremere weersomstandigheden waardoor waterlopen steeds grotere hoeveelheden water moeten afvoeren, zullen gebieden heringericht moeten worden. Gezien de enorme grondendruk is de ruimte hiervoor in Vlaanderen beperkt. Nochtans zijn alluviale en rivierbegeleidende bossen ('natte

bossen') een mooie manier om waterberging met bosontwikkeling te combineren.

Op de hoger gelegen gebieden langs waterlopen zorgt de sponswerking van bossen voor een langzamer afvloeien van de neerslag richting rivier, wordt de oppervlakkige afstroming verhindert en kun je piekbelastingen van rivieren verminderen. In het gebied net naast de rivierbedding zullen natte bossen goed gedijen. Een mooi voorbeeld hiervan is het SIGMA-plan voor de Zeeschelde en haar bijrivieren. Met dit plan trachten de Nederlandse en Vlaamse overheid schadelijke overstromingen in het Zeescheldebekken te vermijden. De rivier krijgt opnieuw voldoende ruimte om te overstromen in minder kwetsbare valleigebieden. Bepaalde van deze gebieden geeft men volledig terug aan de rivier waar zich spontaan wilgenvloedbossen ontwikkelen. In andere gebieden, de 'gecontroleerde overstromingsgebieden' die slechts sporadisch overstromen, vindt men naast andere landgebruiksvormen, ook vaak natte bossen terug.

Ondanks de beperkte ruimte zijn alluviale en rivierbegeleidende bossen ('natte bossen') een mooie manier om waterberging met bosontwikkeling en zelfs recreatie te combineren. Niet enkel bieden we op deze manier een positief antwoord aan de klimaatveranderingen, maar kan ook recreatie er baat bij hebben. Door deze verschillende functies te verweven, wordt de multifunctionaliteit en het belang van bossen nog maar eens bewezen.

Meer compost, minder droogte !

Bij droogte beschermt een gezonde, humusrijke bodem uw planten en gazon wekenlang tegen verdroging. Humus werkt als een spons. Tuinplanten kunnen enkele dagen na regen of begieten nog water uit de humusrijke bodem putten. De beste humusbron voor de aanleg en het onderhoud van uw tuin is kwaliteitscompost: gebruiksvriendelijk en in uw regio verkrijgbaar. Help met compost uw planten de zomerdroogte doorkomen.

Voor adressen van compostproducenten en een gratis brochure met praktische tips, surf naar www.tuingrond.be of bel 015 451 370

Compost houdt grond gezond

www.vlaco.be

VLACO Compostorganisatie v.z.w. Kan. De Deckerstraat 37, 2800 Mechelen